एकादशः पाठः

"DEO%

सप्तमी-विभक्तिः

उत्सवप्रियः भारतदेशः। अत्र कुत्रचित् शस्योत्सवः भवति, कुत्रचित् पशूत्सवः भवति, कुत्रचित् धार्मिकोत्सवः भवति कुत्रचित् च यानोत्सवः। एतेषु एव अस्ति अन्यतमः पुष्पोत्सवः इति। अयं 'फूलवालों की सैर' इति नाम्ना प्रसिद्धः अस्ति।

देहल्याः मेहरौलीक्षेत्रे ऑक्टोबर्मासे अस्य आयोजनं भवति। अस्मिन्

अवसरे तत्र बहुविधानि पुष्पाणि दृश्यन्ते।

परं प्रमुखम् आकर्षणं तु अस्ति

पुष्पनिर्मितानि व्यजनानि।

जना: एतानि पुष्पव्यजनानि

योगमायामन्दिरं बख्तियारकाकी

इत्यस्य समाधिस्थले च अर्पयन्ति।

केचन पाटलपुष्पैः निर्मितानि, केचन

कर्णिकारपुष्पै:, अन्ये जपाकुसुमै:, अपरे मिल्लकापुष्पै:, इतरे च गेन्दापुष्पै: निर्मितानि व्यजनानि नयन्ति।

अयम् उत्सव: दिवसत्रयं यावत् प्रचलित। एतेषु दिवसेषु पतङ्गानाम् उड्डयनम्, विविधा: क्रीडा: मल्लयुद्धं चापि प्रचलित।

विगतेभ्यः द्विशतवर्षेभ्यः पुष्पोत्सवः जनान् आनन्दयति। मध्ये इयं परम्परा स्थिगिता आसीत्। परं स्वतन्त्रताप्राप्तेः पश्चात् इयं मनोहारिणी परम्परा पुनः समारब्धा। पुष्पोत्सवः अद्यापि सोल्लासं सोत्साहं च प्रचलित।

शब्दार्थाः

उत्सवप्रियः - उत्सवों का प्रेमी lover of festivals

कुत्रचित् - कहीं पर somewhere

शस्योत्सवः - फसलों का उत्सव festival of crops

पश्रृत्सवः - पशुओं का उत्सव festival of animals

(पशु+उत्सव:)

यानोत्सवः - गाडियों का उत्सव festival of vehicles

अन्यतमः - कई में से एक one of many

पुष्पोत्सवः - फूलों का उत्सव festival of flowers

इति नाम्ना – इस नाम से by this name

अवसरे - अवसर पर on this occasion

पुष्पनिर्मितानि - फूलों से बने हुए made of flowers

व्यजनानि - पंखे fans

पुष्पव्यजनानि - फूलों के पंखे fans of flowers

समाधिस्थले - दरगाह on the burial place

अर्पयन्ति - अर्पित करते हैं offer

पाटलपुष्पे: - गुलाब के फूलों से with rose flowers

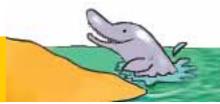
पुष्पोत्सवः 65

कर्णिकारपुष्पै: -कनेर के फूलों से with oleander flowers जवाकुसुम के फूलों से/ जपापुष्पै: with chinese rose गुड़हल के फूलों से मल्लिकापुष्पै: चमेली के फूलों से with jasmine flowers ले जाते हैं नयन्ति take, bring यावत् तक upto प्रचलति चलता है continue पतंगों का पतङ्गानाम् of kites उड्डयनम् उडा़ना flying कुश्ती मल्लयुद्धम् wrestling

अभ्यासः

	• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	1	
	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
यथा-	मन्दिरे	मन्दिरयो:	मन्दिरेषु
	असवरे	•••••	•••••
	•••••	स्थलयो:	
	•••••	•••••	दिवसेषु
	क्षेत्रे	•••••	
	•••••	व्यजनयो:	
	•••••	•••••	पुष्पेषु

2. कोष्ठकेषु प्रदत्तशब्देषु समुचितपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

(क) "" बहव: उत्सवा: भवन्ति। (भारतम्/भारते)

(ख) """ मीना: वसन्ति। (सरोवरं/सरोवरात्)

(ग) जनाः """ पुष्पाणि अर्पयन्ति। (मन्दिरेण/मन्दिरे)

(घ) खगाः "" निवसन्ति। (नीडानि/नीडेषु)

(ङ) छात्राः """ प्रयोगं कुर्वन्ति। (प्रयोगशालायाम्/प्रयोगशालायाः)

(च) """ पुष्पाणि विकसन्ति। (उद्यानस्य/उद्याने)

3. अधोलिखितानि पदानि आधृत्य सार्थकानि वाक्यानि रचयत-

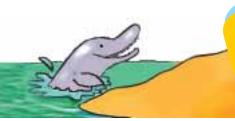
वानराः वनेषु तरिन्त सिंहाः वृक्षेषु नृत्यिन्ति मयूराः जले उत्पतिन्ति मत्स्याः आकाशे गर्जन्ति खगाः उद्याने कूर्दिन्त

4. प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

(क) जना: पुष्पव्यजनानि कुत्र अर्पयन्ति?

(ख) पुष्पोत्सवस्य आयोजनं कदा भवति?

(ग) अस्माकं भारतदेश: कीदृश: अस्ति?

- (घ) पुष्पोत्सव: केन नाम्ना प्रसिद्ध: अस्ति?
- (ङ) मेहरौलीक्षेत्रे कस्या: मन्दिरं कस्य समाधिस्थलञ्च अस्ति?
- 5. कोष्ठकेषु दत्तेषु शब्देषु उचितां विभक्तिं प्रयुज्य वाक्यानि पूरयत-

यथा - सरोवरे मीना: सन्ति। (सरोवर)

- (क) "" कच्छपाः भ्रमन्ति। (तडाग)
- (ख) "" सैनिका: सन्ति। (शिविर)
- (ग) यानानि """ चलन्ति।(राजमार्ग)
- (घ) "" रत्नानि सन्ति। (धरा)
- (ङ) बाला: " क्रीडिन्त। (क्रीडाक्षेत्र)
- 6. मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

पुष्पेषु गङ्गायाम् विद्यालये वृक्षयो: उद्यानेषु

- (क) वयं पठाम:।
- (ख) जनाः " भ्रमन्ति।
- (ग) """ नौकाः सन्ति।
- (घ) "" भ्रमरा: गुञ्जन्ति।
- (ङ) "" फलानि पक्वानि सन्ति।